

BÚCSÚ EGY BARÁTTÓL, TANÁRTÓL, KOLLÉGÁTÓL ÉS FŐSZERKESZTŐTŐL, BÚCSÚ ATTILÁTÓL

Rendhagyó szerkesztői előszó

Egy telefonhívás, amely váratlanul érkezett. A hívást egy nagyon rövid beszélgetés követte, amely után döbbenetben álltunk, hitetlenkedve. Attila halálhíre felfoghatatlan volt, és azóta is elfogadhatatlan.

Mindhárman, akik most búcsúzunk Tőle, először mentorunknak, majd kollégánknak és végül barátunknak mondhattuk Őt. Az egyetemi évek, a doktori kutatás és a közös munka élményei ezer meg ezer emlékszálal kötnek össze Vele, és ezeket a szálat az a bizonyos telefonhívás sem szakíthatja már el.

Meghatározó személyiség volt az életünkben, nemcsak az egyetemi évek alatt, de a mindennapjainkban is. Az a rengeteg tanulmányút, a sok-sok kirándulás, a közös terepi munkák/kutatások, ahol nemcsak tanultunk tőle, de közben még jól is éreztük magunkat. A talajtanos terepmunkák jól ismert szlogenje: egy talajszelvény, egy templom, egy kocsmá. Mert a talaj nem értelmezhető önmagában, csak kontextusba helyezve, és ebben a kontextusba helyezésben, a táji lépték értelmezésében Attila zseniális volt. Ebben is zseniális volt.

Kiváló és alapos szervezője volt az előadásoknak és a gyakorlatoknak is. Nem véletlen, hogy ennyire szerették a hallgatók. A '90-es években, fiatal kutatóként még vasárnap is bement az egyetemre, előkészítette a térképeket, a kőzeteket, a diapozitívokat, a bemutatandó könyveket, hogy minél jobb és minél élvezetesebb előadást tudjon tartani, hogy a hallgatók érezzék, hogy bármit is tanulnak, az élvezetes is lehet, amellet, hogy komoly, amellet, hogy fontos.

Attilának mindig eszébe jutottak olyan ötletek, amelyek segítették a hallgatókat az ismeretek megszerzésében. Amikor még újdonság volt, már oktatási videofelvételeket készített, és persze több ezer saját fotóból álló gyűjteménye volt az előadásaihoz. Ezek mind segítették a tananyag könnyebb megismerését, szerethetővé tételét. Létrehozta a Soil Forces nevű kis csapatot, akikkel kirándulásokat szervezett a hallgatóknak, autókavánok segítségével történt a közlekedés, megismerkedhettünk a gejzirtől a trachitig számos kőzettel, a fekete nyiroktól a mészlepedékes csernozjomig sokféle talajjal, de nem kíméltük a szél-, a száraz- és a vízimalmokat, a templomokat és romokat, a kastélyokat, az erdőrezervátumokat, a lápokot sem. Majd esténként közös beszélgetés, anekdotázás, néha éneklés, főzés és borkóstolás zárta a napot.

2002 lehetett, amikor egy tanszéki értekezleten, a Doktoranduszok Házában felvette, hogy a Tájökológiai Tanszék elindíthatná a Tájökológiai Lapok című folyóiratot. 20 évfolyam közel negyven száma és több különszáma jelent meg eddig.

Attila szervezésében a Tájökológiai Tanszék indította el a Tájökológiai Konferenciasorozatot, 2004-ben szerveztük meg az I. Magyar Tájökológiai Konferenciát Szirákon,

amely hagyománnyá vált. Idén szervezték a kilencedik alkalommal; a tizediket szeretnénk ismét Gödöllőre hozni, mi szervezni.

A tájak szeretete motiválta a középtájokról szóló füzet sorozat elkészítésében. Az elkészült füzeteket kiválóan lehet az oktatásban hasznosítani, de kirándulásvezetőként is nagyszerűen alkalmazhatóak.

A tanszéki ásvány- és kőzetgyűjteménye a tanszék dísze, kiegészíti azokat az alapvetően ismerendő darabokat, amelyeket a hallgatóknak kötelező megtanulnia, így aki szeretne, az kitekinthet, és bővebb ismereteket szerezhet ebből a világból.

Attila sokat tett az egyetemért, volt tanszékvezető, dékánhelyettes, kari TDK-felelős, a doktori iskola vezetője, szakvezető, karitanács-tag, intézetitanács-tag, számos bizottság tagja, szerkesztő, főszerkesztő, az államvizsga bizottságok állandó tagja, elnöke... Csak hogy néhányat említsünk.

Jelen kötetben pályatársak, tanítványok búcsúznak. Búcsúznak részben személyes hangvételű írásokkal és állítanak emléket olyan szakcikkek formájában, amelyek témái mind részét képezték Attila szakmai pályafutásának.

Kötetünkben összefoglaltuk Attila tudományos tevékenységét (Centeri Csaba). Egykori doktorandusz hallgatói személyes hangvételű, de szakmai alapokat sem mellőző írásokkal tisztelgnek Attila emléke előtt (Rákóczi Attila, Orosz György). Ángyán József, az egykori Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet alapító intézetigazgatójának búcsúsorai számos személyes és szakmai részletet is felfednek Attila életéről és munkásságáról. Végül Nagy Valéria is megemlékezik Attila oktatási és kutatási tevékenységéről.

A szakmai anyagok között Barta Károly és munkatársai talajerő-gazdálkodás témakörében készített anyagukkal emlékeznek.

Attila munkásságának fontos része volt a kunhalmok paleotalajtani és őskörnyezettani vizsgálata. A kutatásban eltöltött idő alatt számos szakmai kapcsolat fonódott. Tóth Csaba és munkatársai a Zsolcai-halmok földtudományi vizsgálatának összefoglaló értékelését adják közre. A Zsolca melletti halmok kutatásának egyik személyes vonatkozása, hogy a terepi felmérés során e sorok egyik írója is részt vett Attilával a terepi munkában.

Bede Ádám és munkatársai az öcsödi Mogyorós-halom tájökológia kutatásának összefoglalása mellett részletes szakmai alaposággal emlékeznek meg Attila kunhalom-kutatásban kifejtett tevékenységéről.

A hazai szakmai kapcsolatok mellett több külföldi műhellyel is szoros együttműködés zajlott az egykori Tájökológiai Tanszéken. Ennek állít emléket Olga Khokhlova, Nina Morgunova és Alexandra Golyeva közös írása, amellyel a közös oroszországi kutatási programra emlékeznek.

A Hajdúnánás melletti Zagolya-pusztán folytatott halomfeltárás meglátogatása az egyik utolsó közös terepi munka, amelyet Pető Ákos szerkesztő Attilával végzett. A zagolyai halom talajtani vizsgálatának összefoglalása, a komplex vizsgálati módszereken keresztüli értékelés hűen tükrözi Attila gondolkodásmódját és a szerzők

reményei szerint örök emléket állít annak a holisztikus megközelítésnek, amivel Attila is viszonyult a témához.

Attila emlékét a jelenleg Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék megnevezés alatt működő, Attila által vezetett Tájökológiai Tanszék utódjaként definiálható szakmai közösség a „Dr. Barczy Attila-díj” megalapításával is gondolja. A díjról Grónás Viktor készített összefoglalót. A díjalapítók és a szerkesztők úgy tartották helyesnek, hogy az első díjazott munkájának egy szelete is részét képezze az emlékkötetnek, így Számel Róbert tájhasználat-történeti vizsgálatainak összefoglalása is részét képezi a szakmai megemlékezésnek.

Attila távozása megannyi személyes és szakmai úrt hagyott maga után. Ezek közül az egyik, hogy nélküle a Tájökológiai Lapok szerkesztőségi ülései sem lesznek már soha olyan vidámak, nem halljuk többé Tőle a szerkesztőségi ülések szünetében mesélt anekdotákat és azokat a vicceket, amelyek hozzá nőttek ezekhez az eseményekhez.

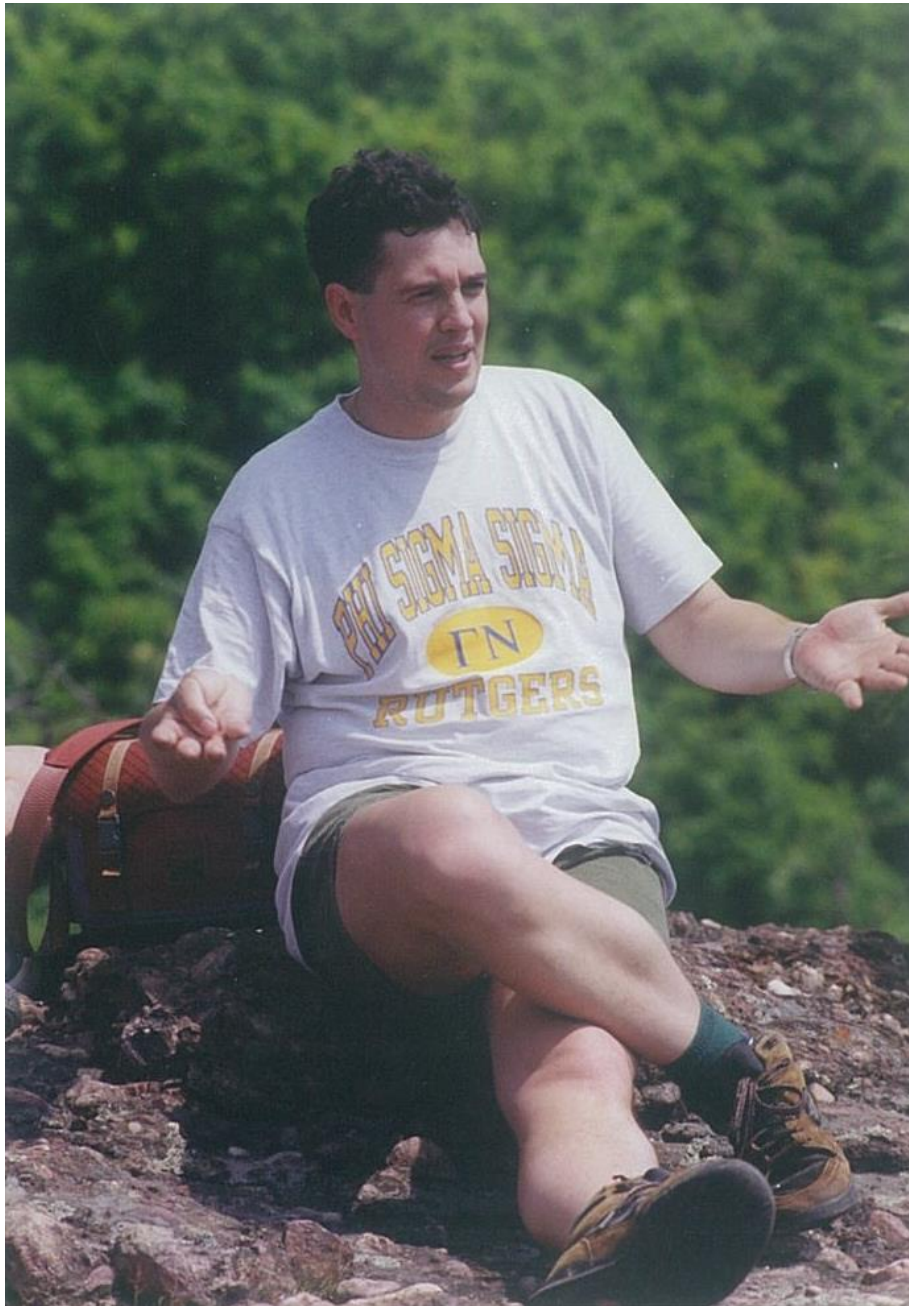
A Szerkesztők kifejezett célja, hogy a Tájökológiai Lapok életben tartásával, sőt a Lapok – Attila szellemisége szerinti – megújításával is ápolja az örökös főszerkesztő emlékét. Ennek szellemében a Tájökológiai Lapok, a megalapítása óta először jelenik meg új formában, DOI-számmal ellátott cikkekkel és megújult online felülettel.

Attilára kiváló emberként, nagyszerű kollégaként és jó barátként tekintünk vissza. Számunkra egy kivételes és nagy tudású egyetemi tanár volt, akinek hiánya soha nem pótolható úrt hagyott a tanszéken és a szívünkben egyaránt. Köszönjük neki azt a gondolkodásmódot, amit a hosszú személyes és szakmai beszélgetések alatt elleshettünk, megtanulhattunk Tőle, hálásak lehetünk, hogy példaként járt elől a szakmai elkötelezettség és alázatosság területén! Öröksége szilárd talaj számunkra, emlékét megőrizzük, barátságát soha nem feledjük.

Isten nyugosztalja! Része lesz annak a nagy geológiai körforgásnak, amelyről mindig lelkesen beszélt bevezető földtan előadásain.

A Szerkesztők

Gödöllő, 2022 szeptembere

Dr. Barczy Attila

(1964–2020)